

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 4 września 2009 r.

**Pani
Małgorzata Witkowska
Dyrektor
Miejskiego Szpitala Zespołowego
w Częstochowie**

LKA-410-15-06/2009
P/09/147

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach skontrolowała Miejski Szpital Zespołowy w Częstochowie, zwany dalej „Szpitalem”, w zakresie utrzymania w należytym stanie technicznym obiektów budowlanych w latach 2006-2008.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 30 lipca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację zadań w zakresie przeprowadzania i dokumentowania okresowych kontroli obiektów budowlanych użytkowanych przez Szpital, prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych a także stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń szpitalnych, natomiast negatywnie ocenia stan zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz realizację zaleceń z okresowych kontroli stanu techniczno-użytkowego budynków szpitalnych.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. W okresie objętym kontrolą Szpital użytkował 31 obiektów budowlanych zgodnie z ich przeznaczeniem i wymogami ochrony środowiska.

Osobom niepełnosprawnym zapewniono możliwość swobodnej komunikacji w użytkowanych obiektach szpitalnych, stosownie do postanowień art. 5 ust. 1 pkt 4 Prawa budowlanego oraz § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie². Zainstalowane w budynkach dźwigi osobowe w latach 2006-2008 poddawano corocznym, okresowym badaniom technicznym, wykonywanym przez inspektorów Urzędu Dozoru Technicznego, zgodnie z § 19 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego³. Ww. urządzenia dźwigowe poddawano także comiesięcznym przeglądom konserwacyjnym, o których mowa w § 14 wspomnianego rozporządzenia.

Szpitalny Oddział Ratunkowy spełniał wymagania ogólnoprzestrzenne dotyczące bezpieczeństwa dostępu do tego oddziału, określone w § 3 i w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 15 marca 2007 r. w sprawie szpitalnego oddziału ratunkowego⁴.

W obiektach szpitalnych zapewniono w stopniu zadowalającym bezpieczeństwo higieniczno-sanitarne. Kontrola wybranych czterech oddziałów szpitalnych, bloku operacyjnego i kuchni przeprowadzona na zlecenie NIK przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Częstochowie (PPIS), wykazała wprowadzenie nieprawidłowości (w kilku pomieszczeniach sanitarnych brak właściwej wentylacji, zniszczona wykładzina na korytarzach, brudne ściany i sufity), jednak nie stanowiły one bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa pacjentów oraz personelu.

2. Jako zadowalający ocenia NIK stan techniczno-użytkowy budynków szpitalnych, natomiast negatywnie ocenia ich stan estetyczny, co potwierdził Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego dla Miasta Częstochowa (PINB), w toku kontroli przeprowadzonej na zlecenie NIK. Z 19 obiektów objętych kontrolą PINB, tylko budynek pawilonu C z blokiem operacyjnym przy ul. Mirowskiej nie wymagał żadnych napraw. W pozostałych budynkach stwierdzono zarysowania, odspojenia i ubytki zewnętrznych tynków lub

² Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm., zwane dalej rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych budynków

³ Dz. U. Nr 193, poz. 1890

⁴ Dz. U. Nr 55, poz. 365

zewnątrznych powłok malarskich, spękanie gzymsów, ubytki w okładzinach schodów zewnętrznych. Ponadto w 6 obiektach naprawy wymagały również rynny i rury spustowe.

3. Użytkowane obiekty poddawano okresowym kontrolom stanu technicznego, zgodnie z art. 62 ust.1 Prawa budowlanego. NIK zwraca jednak uwagę, że w przypadku czterech obiektów kontrolę badania instalacji elektrycznej i piorunochronnej, w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów, przeprowadzono w marcu 2008 r. pomimo, iż poprzednia odbyła się w październiku 2002 r. Zgodnie z wymogami określonymi w art. 62 ust.1 pkt 2 Prawa budowlanego, kontrole w powyższym zakresie powinny być dokonywane co najmniej raz na pięć lat.

Kontrole okresowe przeprowadzały osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje oraz uprawnienia budowlane, a także wpisane na listę członków izby samorządu zawodowego i posiadające aktualne zaświadczenia wydane przez tę izbę.

4. Książki obiektów budowlanych prowadzono dla wszystkich użytkowanych obiektów, stosownie do postanowień art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego, według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego⁵, a także wcześniej obowiązującym w tej samej sprawie rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 października 1998 r.⁶

NIK zwraca uwagę, że tylko w jednym przypadku książkę obiektu założono w tym samym roku (2007 r.), w którym budynek przekazano do użytkowania. Dla kolejnych 18 obiektów, których budowę zakończono w latach 1926 – 1994 książki założono w latach 1989 – 2005. W tym samym okresie założono również książki dla pozostałych 12 obiektów, przy czym Szpital nie posiada danych dot. terminu zakończenia ich budowy. Natomiast Szpital w obecnej strukturze organizacyjnej funkcjonuje od 2000 r.

5. Szpital nie posiadał dokumentacji budowy i dokumentacji powykonawczej użytkowanych obiektów budowlanych, do czego zobowiązywał art. 63 Prawa budowlanego. Dysponował jedynie dokumentacją inwentaryzacyjną (architektoniczną lub branżową) tworzoną w toku prowadzenia modernizacji i inwestycji w poszczególnych obiektach. Według wyjaśnienia Dyrektora Szpitala dokumentacja budowy obiektów szpitalnych uległa prawdopodobnie zniszczeniu lub zagubieniu.

⁵ Dz. U. Nr120, poz. 1134

⁶ Dz. U. Nr 135, poz. 882

6. W rocznych planach finansowych na modernizację i remonty uchwalano wydatki na poziomie ustalonych w tym zakresie potrzeb. Zaplanowanych wydatków jednak w pełni nie zrealizowano z uwagi na niedobór środków finansowych. W 2006 r. z planowanej kwoty 6 006,0 tys. zł wydatkowano 1 544,0 tys. zł, tj. 25,5 %, w 2007 r. z zaplanowanych 9 912,0 tys. zł wydano jedynie 176,5 tys. zł, czyli 1,8 %, a w 2008 r. z zaplanowanej kwoty 4 623,9 tys. zł wydano tylko 2 158,8 tys. zł, czyli 46,7 %.
7. NIK negatywnie ocenia stan zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektów szpitalnych. Kontrola przeprowadzona) na zlecenie NIK w czerwcu 2009 r. przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie (KMPSP wykazała m.in.:
- podłogi, ściany i sufity dróg ewakuacyjnych w pawilonie D przy ul. Mirowskiej wykończono łatwopalnymi materiałami, co było niezgodne z postanowieniami § 258 ust 2 i § 260 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych budynków,
 - brak zabezpieczenia przed zadymianiem ewakuacyjnych klatek schodowych w pawilonach B, C i D przy ul. Mirowskiej i w budynku przy ul. Mickiewicza, co było niezgodne z wymogami § 254 pkt 1 i 2, ww. rozporządzenia, natomiast dojścia ewakuacyjne przekraczały długość określoną w § 256 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia,
 - pawilonów A, B, C i F przy ul. Mirowskiej nie wyposażono w przeciwpożarowe wyłączniki prądu, co było niezgodne z postanowieniami § 4 ust 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁷,
 - w pawilonie D przy ul. Mirowskiej i w budynku przy ul. Bony brakowało przeciwpożarowej instalacji wodociągowej z hydrantami 25, co było niezgodne z wymogami, określonymi w § 14 i w § 15 rozporządzenia o ochronie przeciwpożarowej. Nie opracowano również projektu na wykonanie ww. instalacji w pawilonie B, który w myśl postanowień § 3 ww. rozporządzenia należało uzgodnić z rzeczoznawcą do spraw zabezpieczenia przeciwpożarowego. Nie zapewniono także wymaganej wydajności hydrantów wewnętrznych i zewnętrznych przeciwpożarowej

• ⁷ Dz. U. Nr 80, poz. 563, zwane dalej rozporządzeniem o ochronie przeciwpożarowej,

instalacji wodociągowej, o której mowa w § 4 ust.2 pkt 1 i w § 18 ust.1 pkt 2 ww. rozporządzenia,

- nie przeprowadzono praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji w pawilonach B, C i G przy ul. Mirowskiej oraz w obiektach przy ul. Mickiewicza i Bony, czego wymagał § 13 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej,
- nie zapewniono możliwości prowadzenia działań ratowniczo-gasniczych z dróg pożarowych mimo obowiązku wynikającego z § 5 ww. rozporządzenia, czego powodem były zaparkowane na tych drogach samochody,
- ograniczony był dostęp do drzwi ewakuacyjnych prowadzących z korytarza na ewakuacyjne klatki schodowe w budynku przy ul Bony, co było niezgodne z postanowieniami § 4 ust. 1 pkt 16 lit e wspomnianego rozporządzenia.

Ponadto stwierdzono brak urządzeń oddymiających lub zapobiegających zadymianiu, w zakresie warunków technicznych ewakuacji w obiektach szpitala, co zgodnie z § 12 ust 1 pkt 5 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej stanowi podstawę do uznania użytkowanego budynku istniejącego za zagrażający życiu.

Zaznaczyć należy, że część ww. nieprawidłowości (np.: brak przeciwpożarowej instalacji wodociągowej z hydrantami 25, niedostosowania długości dojsć ewakuacyjnych do obowiązujących przepisów, brak urządzeń zapobiegających zadymianiu lub służących do usuwania dymu, zastosowanie okładzin łatwopalnych na ścianach i sufitach, praktyczne sprawdzenie organizacji i warunków ewakuacji, zapewnienie dojazdu jednostkom ochrony przeciwpożarowej do wszystkich obiektów Szpitala) Komendant Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie stwierdził również w latach 2006 – 2008.

Ustalenia kontroli Komendy Miejskiej PSP w Częstochowie, przeprowadzonej na zlecenie NIK, były podstawą nałożenia przez Komendanta Miejskiego PSP na Szpital trzech grzywien w łącznej kwocie 2 000 zł.

8. NIK negatywnie ocenia nie usunięcie uszkodzeń i usterek stwierdzonych w toku okresowych kontroli stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektów szpitalnych. Nie przywrócono skutecznej ochrony przeciwporażeniowej w 13 obiektach (41,9 % wszystkich obiektów użytkowanych przez Szpital) oraz nie zapewniono prawidłowej rezystancji instalacji (w 1 obiekcie), a także nie naprawiono instalacji odgromowej (w 1 obiekcie). Nie przywrócono również drożności przewodów kominowych w dwóch obiektach przy ul. Mickiewicza oraz w pawilonie A przy ul. Bony.

Zaznaczyć należy, że niedrożność przewodów kominowych stwierdzono w czasie kolejnych okresowych rocznych kontroli przeprowadzonych w latach 2006, 2007 i 2008. Usunięcie ww. uszkodzeń i usterek było przedmiotem zaleceń zawartych w protokołach okresowych kontroli.

W związku z niewykonaniem zaleceń z lat ubiegłych PINB, w toku kontroli przeprowadzonej na zlecenie NIK, ukarał Zastępcę Dyrektora Szpitala ds. Eksploatacyjno-Technicznych mandatem w wysokości 100 zł.

Odpowiedzialność za nieprawidłowości w zakresie spełniania przez Szpital wymogów w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych ponoszą Zastępca Dyrektora ds. Eksploatacyjno-Technicznych oraz obecny i poprzedni Dyrektorzy Szpitala odpowiedzialni za zarządzanie Szpitalem.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpożarowego w obiektach użytkowanych przez Szpital, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.**
- 2. Bieżące usuwanie usterek i uszkodzeń stwierdzonych podczas okresowych kontroli stanu technicznego w celu niedopuszczenia do pogorszenia właściwości użytkowych i sprawności technicznej obiektów budowlanych, a w szczególności pełnej sprawności instalacji elektrycznej i piorunochronnej oraz drożności przewodów kominowych.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.